

TIT - - DRC MASHI HEBREW BIBLE and MASHI GREEK

*Munkwa munene oku barhumisi ba Yezu na Ekleziya
bakolaga na C.D.P.C.L. Bukavu, bulya omu EBIBLIYA NTAGATIFU,
Verbum Bible, Kinshasa 1992, rhudômire binwa binji bya mashi.*

AMARUBA MUTAGATIFU PAOLO AYANDIKIRAGA TITO

Muli aga maruba, Paolo agenderire oku hanûla ba lungere b'ecinyabuguma c'abemêzi ; Yumvagi ihano ahâga Tito, erhi: «1, 5 Nakusigaga e Kreta nti oyunjuze omukolo gucisigire, onayîmike abadâhwa omu ngasi cishagala nka kulya nakurhegekaga. 6 owalonza okuba mudâhwa akwânîne abe muntu mwêru-kwêru, owajire omu bubya liguma lyône, abâna bâge babe bemêzi, abarhankashobekwa îralà nisi erhi obugoma. 7 Bulya, neci, lungere akwânîne abe muntu mwêru-kwêru, nk'oku bishingânîne omurhindisi w'enyumpa ya Nyamuzinda; arhabaga wa bucîbone erhi wa bukunizi, arhabaga mulalwe erhi mulwi, arhanabaga wa kulonza obunguke bubî; 8 ci abe muntu oyish'ihandisa ebigolo, mwîra w'abantu nkana, murhondêza, mushinganyanya, mwimâna na muntu wa lugero muli byoshi; 9 acishwêkere oku kanwa k'okuli, kalya kashingânîne enyigîrizo ayigîrizibwe, na ntyo ahash'ihanûla abantu omu kubahugûla enyigîrizo nyinja, n'abankaderha mpu bamujisa kadali, abayagîrize.»

Kandi amubwîra oku acilange oku bayahudi b'obunywesi barheba abantu, erhi: « 1, 10 Neci, abagomi n'abakaderha obusha, n'abakarheba ababo bali banji, bwenêne omu bakembûle. 11 Abôla bantu, kukwânîne okubahulisa; banakasherêza milala minji n'okuyigîriza ebirhashingânîni erhi bunguke burhali bwo burhuma. 12 Muguma wa muli bo, omulêbi wâbo ye na nnêne, adesire, mpu: «Abakreta, aba banywesi b'ensiku n'amango, by'erubala bibî, nda nyôlo». 13 Obwo buhamîrizi buli bw'okunali. Co cirhumire, okabakalihira bwenêne, lyo bayôrha bantu nkana omu buyemêre, 14 banalek'iyemêra emigani y'Abayahudi n'amarhegeko g'abantu bahindulîre okuli omugongo. 15 Byoshi biri bicêse oku bacêse; ci oku bazinzire n'oku barhajira buyemêre, nta cicêse, bulya obukengêre bwâbo n'omurhima gwâbo bizinzire. 16 Banakaderha mpu bayishi Nnâmahanga, ci erhi banadwîrhe bamuhakana omu bijiro byâbo; abantu ba bene abo bali mihera, bagomi, na nta kwinja kuci bankacihash'ijira.» Businda Paolo ahâna amahano oku bashosi, oku bagikulu, emisole, ciru n'abajâ. alalisire abemêzi boshi bakenge Tito. Boshi baleke engeso mbi, baleke enshombo, ci bacishingire okuba Nyamuzinda arhubabalire muli Omugala Muciza wirhu, anarhuha Mûka Mutagatifu orhujira bantu bahyâhya (cig. 2-cig. 3).

Omusingo

¹ Paolo, mwambali wa Nnâmahanga, ntumwa ya Yezu Kristu, mpu lyo nyêreka abishoge ba Nyamuzinda enjira y'obuyemêre n'ey'obumanye bw'okuli bulerha obukombêdu omu bya Nyamuzinda, ²erhi kulangalira obuzîne bw'ensiku n'amango kurhuma, nk'oku Nnâmahanga orhankarhebana arhulaganyagya kurhenga ensiku n'amango, ³n'erhi ensiku atwaga yêne zihika, amanyisa akanwa kâge, akayigîriza, anantegeka mpu mbe muja-bugo wako, ye Nyamuzinda Muciza wirhu, ⁴kuli Tito, mugala wâni w'okuli omu buyemêre bwirhu rhweshi: enshôkano n'obuholo bikugabirwe na Nyamuzinda Ishe n'Omuciza Kristu Yezu!

Abadâhwa

⁵ Nakusigaga e Kreta nti oyunjuze omukolo gucisigîre, onayîmike abadâhwa omu ngasi cishagala nka kulya nakurhegekaga. ⁶owalonza okuba mudâhwa akwânîne abe muntu mwêru-kwêru, owajire omu buhya liguma lyône, abâna bâge babe bemêzi, abarhankashobekwa îralâ nîsi erhi obugoma. ⁷Bulya, neci, lungere akwânîne abe muntu mwêru-kwêru, nk'oku bishingânîne omurhindisi w'enyumpa ya Nyamuzinda; arhabâga wa bucîbone erhi wa bukunizi, arhabaga mulalwe erhi mulwi, arhanabaga wa kulonza obunguke bubî; ⁸ci abe muntu oyish'ihandisa ebigolo, mwîra w'abantu nkana, murhondêza, mushinganyanya, mwimâna na muntu wa lugero muli byoshi; ⁹acishwêkere oku kanwa k'okuli, kalya kashingânîne enyigîrizo ayigîrizibwe, na ntyo ahash'ihanûla abantu omu kubahugûla enyigîrizo nyinja, n'abankaderha mpu bamujisa kadali, abayagîrize.

Okulwîsa abîgîriza b'obonywesi

¹⁰ Neci, abagomi n'abakaderha obusha, n'abakarheba ababo bali banji, bwenêne omu bakembûle. ¹¹Abôla bantu, kukwânîne okubahulisa; banakashêza milala minji n'okuyigîriza ebirhashingânîni erhi bunguke burhali bwo burhuma. ¹²Muguma wa muli bo, omulêbi wâbo ye na nnêne, adesire, mpu: «Abakreta, aba banywesi b'ensiku n'amango, by'erubala bibî, oda nyôlo». ¹³Obwo buhamîrizi buli bw'okunali. Co cirhumire, okabakalihira bwenêne, lyo bayôrha bantu nkana omu buyemêre, ¹⁴banalek'iyemêra emigani y'Abayahudi n'amarhegeko g'abantu bahindulîre okuli omugongo. ¹⁵Byoshi biri bicêse oku bacêse; ci oku bazinzire n'oku barhajira buyemêre, nta cicêse, bulya obukengêre bwâbo n'omurhima gwâbo bizinzire. ¹⁶Banakaderha mpu bayishi Nnâmahanga, ci erhi banadwîrhe bamuhakana omu bijiro byâbo; abantu ba bene abo bali mihera, bagomi, na nta kwinja kuci bankacihash'ijira.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ 1

¹ Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν ² ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγέλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, ³ ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, ⁴ τίτω γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν, χάρις καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. ⁵ Τοῦτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διεταξάμην, ⁶ εἴ τίς ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. ⁷ δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδῃ, μὴ ὀργίλῳ, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ὁ δὲ φιλόξενον φιλάγαθον σώφρονα δίκαιον ὅσιον ἐγκρατῆ, ⁹ ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. ¹⁰ Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ [καὶ] ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, ¹¹ οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. ¹² εἰπὲν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρήτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. ¹³ ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, ¹⁴ μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν. ¹⁵ πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμιάνται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. ¹⁶ θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

Amahano oku bemêzi

¹ Ci wehe okayigîriza ebishingânîne enyigîrizo z'okuli. ² Abashosi ba-rhabâga badambye, ci bakacîkenga, babe birhonzi, bazibuhe omu buyemeêre, omu buzigire n'omu kulemba amalibuko. ³ Abagikulu nabo kwo na kwo, obabwîre bakayôrha nk'oku bikwânîne abatagatifu: barhakag'inywerhera abandi, barhabâga baluganywa, ci babe bahanûzi binja; ⁴ ntyo bayigîrize abahya okuzigira bîba n'abâna bâbo, ⁵ okuba barhondêza na bacêse b'omurhima, okukakombêra enyumpa zâbo n'okukakenga bîba, lyo akanwa ka Nyamuzinda karhag'ijacirwa. ⁶ Ohaniîle emisole nayo babe barhondeza muli byoshi; ⁷ nawe wene obe lwiganyo omu bijiro binja: enyigîrizo zâwe zirhahushikanaga, banakâzikenga; ⁸ oluderho lwâwe lube luderho nkana n'olw'okuli, ly'abashombanyi, hano babula eci bankarhushobeka, enshonyi zibagwârha. ⁹ Obwire abajâ bakakenga bannawâbo muli byoshi, bakalonza okubasimîsa, banakayâka okubajîsa kadali; ¹⁰ bamanye barhabazimbaga kantu, ci bacyîrekane bashizi bakwânîne okucikubagirwa lwoshi, lyo muli byoshi abantu bakakenga enyigîrizo z'Omuciza wirhu Nyamuzinda.

Okuleka engeso mbî za mîra n'okuhinduka bantu bahyâhya

¹¹ Bulya enshôkano ya Nyamuzinda, lyo iriba ly'obuyôkoke bw'ahantu boshi, yacyîrekîne; ¹² erhuyigîriza okujahika obubî n'amagene g'eby'en'igulu, lyo rhuba n'olugero muli byoshi, obushinganyanya n'obukombêdu omu bya Nnâmahanga muli aga mango rhuciri en'igulu, ¹³ oku rhudwîrhe rhwalinga okubona liry iragi rhulangalîre n'okuciyêrekana kw'irenge lya Kristu Yezu, Nyamuzinda wirhu mukulu bwenêne na Muciza wirhu, ¹⁴ wacihanaga yene rhwe rhurhumire, mpu arhucize omu ngasi bubî, na hano aba amarhucêsa, arhujire mulala gwâge gukombera okujira aminja. ¹⁵ Kwo wakaderha ntyo, kwo wanakayigîriza n'okuhanûla n'obuhashe wahîrwe bwoshi. Ntaye oderhage mpu akugayaguza.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ 2

¹ Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ. ² Πρεσβύτες νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ. ³ πρεσβυτίδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους μὴ οἶνω πολλῷ δεδουλωμένους, καλοδιδασκάλους, ⁴ ἵνα σωφρονίζωσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους ⁵ σώφρονας ἀγνὰς οἰκουργοὺς ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημηται. ⁶ Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν ⁷ περὶ πάντα, σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, ὁλόγον ὑγιᾶ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. ⁹ Δούλους ἰδίοις δεσπótαις ὑποτάσσεσθαι ἐν πάσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, ¹⁰ μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθὴν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πάσιν. ¹¹ Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις ¹² παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ¹³ προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ¹⁴ ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθάρσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. ¹⁵ Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

Enyigîrizo zikwânîne abakristu boshi

¹ Okengêze boshi oku bakwânîne bakakenga abarhambo n'abarhegesi; babe bumvi, babe bo barhanzi omu ngasi bijiro; ² barhajaciraga ndi, bayâke ennongwe, ci babe batûdu banalembere abantu boshi. ³ Bulya mîra nirhu rhwâli bahwinja, bagomi, mihera, bajâ b'amîru mabî n'îralà lya ngasi lubero; rhwâli rhushayire omu bubî n'omu bwâgalwa, rhwâli bashombe rhwanakag'isho-mbana. ⁴ Ci erhi olukogo lwa Nyamuzinda, Muciza wirhu, n'obuzigire bwâge oku bantu biciyêrekana, ⁵ arhalolaga ebijiro by'obushinganyanya rhwâjizire, ci bwonjo bwâge bwône bwarhumire arhuciza omu lugero rhuburhwamwo obwa kabiri, erhi ruhinduka bantu bahyâhya muli Mûka Mutagatifu. ⁶ N'oyo Mûka Mutagatifu amuyunjuzize emirhima yirhu erhi Omuciza wirhu Yezu Kristu orhuma, ⁷ mpu lyo hano rhuba rhwamacêsibwa n'enshôkano ya Kristu, rhubona oku rhwalangalira okuyish'iyîma omu kalamo k'ensiku n'amango.

Ahanûla Tito yêne

⁸ Aka kanwa kali k'okuli, nnanonzize obasêzeko omu murhima, lyo balya bayemîre Nyamuzinda basîma okulusha abandi omu kukola aminja. Okwôla kwo kwinja kwo kunalerhera abantu akamalo. ⁹ Ci amadôso g'obuhwinja, ecinyamulala c'amaburhwa, ennongwe n'akadali oku Marhegeko, obiyâke; bulya biri bya busha na nta kamalo kâbyo. ¹⁰ Naye nyantwâza-kwâge, okamukalihira liguma erhi kabiri, onamuyâke. ¹¹ Omanyire oku omuntu wa bene oyo ali muhera na munya-byâha, n'oku yêne ocikaga.

Amahano mazinda, omusingo n'obwanga

¹² Hano nkurhumira Artema nisi erhi Tikiko, obiduhe, onshimâne e Niko-polo^a, bulya yo mpizire nti nagezeza amango g'empondo. ¹³ Hano okola wa-shanira Zena, omulenga omu marhegeko, n'Apolo eby'okuhêka omu majira, omanyê barhajiraga eci bâbula. ¹⁴ Abirhu nabo bacîhangâne okurhwâliha omu kujira aminja, lyo babona ebikwânîne omu malagîrire, barhag'iba banyakubura. ¹⁵ Abarhuli rhweshi mpu nkulamuse. Olamuse balya barhuzigira omu buye-mêre. Enshôkano ya Nyamuzinda ebe ninyu mweshi!

^a3.12 Nikopolo, kandi rhwanamuderha Nikopoli bulya omu cigereki ali Nikopolis

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ 3

¹Υπομίμησθε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους εἶναι, ²μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραῦτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ³Ἡμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, συνητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. ⁴ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιланθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, ⁵οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, ⁶οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ⁷ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. ⁸Πιστὸς ὁ λόγος· καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιουῖσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προῖστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ· ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. ⁹μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιίστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. ¹⁰αἵρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν παραιτοῦ, ¹¹εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει ὧν αὐτοκατάκριτος. ¹²Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τύχικον, σπουδάσον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν, ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. ¹³Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη. ¹⁴μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προῖστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ᾤσιν ἄκαρποι. ¹⁵Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.